

Bratislava, 15. februára 2022

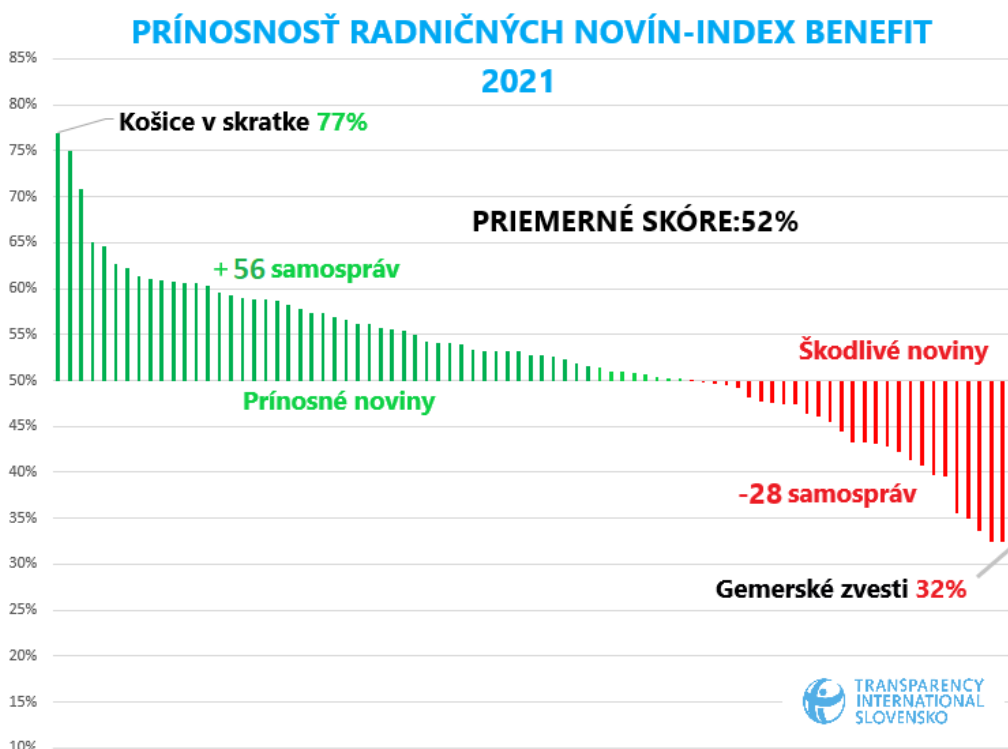
Radničné noviny stále zostávajú najmä hlásnymi trúbami primátorov

Poštové schránky po Slovensku zaplavia vo volebnom roku státisíce kusov novín za milióny eur propagujúce úspechy primátorov a starostov.

Šéfovia radníc sú pred jesennými komunálnymi voľbami vo výhode oproti svojim vyzývateľom. Značná časť mestami vydávaných novín stále slúži predovšetkým na **propagovanie úspechov primátorov**. Objektívnosť tlačенých mestských médií sa **zásadnejšie nezvýšila** ani počas aktuálneho volebného obdobia, kedy sa do vedenia značnej časti samospráv dostali noví politici sľubujúci zmenu. Ukázalo to v poradí **tretie hodnotenie** užitočnosti, objektívnosti a verejnoprávneho charakteru radničných novín v 100 najväčších mestských samosprávach (radničné noviny vydáva 84 z nich), ktoré uskutočnila Transparency International Slovensko (TIS).

Radničné noviny sa za štyri roky posunuli len nepatrne nahor, keď sa celková úroveň Indexu Benefit, ktorým TIS verejnoprávny charakter meria, **zvýšila iba o tri percentuálne body (zo 49% v roku 2018 na 52% v roku 2021)**. Posun znamená **prelomenie psychologickéj 50-percentej hranice**, nad ktorou sa noviny dostávajú zo škodlivého pásma, kde prevažujú negatívne ukazovatele nad pozitívnymi, do pásma prínosných novín. Pod touto hranicou však stále zostáva **tretina najväčších samospráv**. Odlepiť sa výraznejšie od priemeru (nad 60% Benefitu) sa aktuálne podarilo len 14-tim z 84 hodnotených titulov.

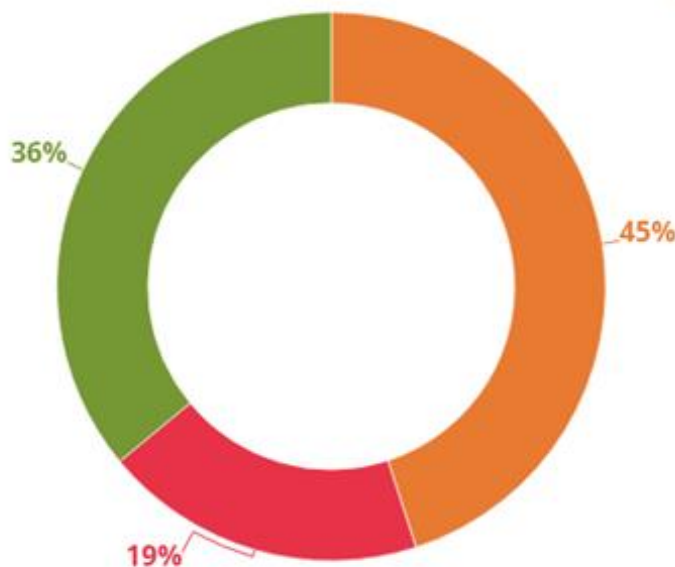

Z hľadiska verejnoprávnosti možno aktuálne za najprínosnejšie radničné periodikum označiť **nový mesačník Košice v skratke**, ktorý začal vlani vydávať košický magistrát. Ako prvý dokázal **peniknúť do hornej štvrtiny škály hodnotenia (77%)**. Primátor sa v novinách nevyskytuje často, rozoberajú sa v nich miestami aj pálčivé témy s pluralitnými názormi, priestor dostáva i kritika. Na podobnej úrovni sú periodiká vydávané Banskou Bystricou a Prešovom (obe Benefit nad 70%). **Najškodlivejšie noviny vydávajú Tvrdošín, Humenné a Rimavská Sobota** (Benefit zhodne po 32%). Primátormi sú najviac zneužívané na osobnú prezentáciu, pri posledných dvoch samosprávach aj na pravidelné napádanie oponentov.

Súčasťou projektu bol aj dotazníkový prieskum TIS, ktorý ukázal **viaceré zlepšenia** v otázkach novinárskych štandardov. Redakčnú radu majú už dnes **takmer tri štvrtiny hodnotených periodík (71%)**, kým pred štyrmi rokmi to bolo iba 55%. Vlastný redakčný štatút prijala polovica samospráv (49%), v roku 2018 ho mala tretina (34%). Mestské noviny sú však **stále väčšinou pod vplyvom politikov**. Až jedna pätina periodík priznáva, že na ich konečnej podobe sa primátor podieľa priamo. V takmer polovici novín má konečné slovo redakčná rada, zväčša pod vplyvom primátora. **Len tretina miest deklarovala redakčnú nezávislosť**, pri viacerých z nich sa to však na ich obsahu neprejavuje.

Kto vydáva konečné rozhodnutie o uverejnení a podobe príspevkov do novín?

● redakčná rada (väčšinou pod priamym vplyvom primátora)
 ● primátor, hovorca mesta
 ● šéfredaktor a redakcia

Dotazníkový prieskum TIS v 100 najväčších slovenských samosprávach, 4Q/2021

Do radničných novín sa stále ťažko dostáva čo i len polemická zmienka o krokoch vedenia samosprávy. **Viac ako polovica** z celkom 420 hodnotených vydaní (59%) **neobsahovala vôbec žiaden kritický názor**, čo je stagnácia oproti roku 2018 (58%). Takmer **dve tretiny** novín (60%) **nadmerne zverejňujú fotografie primátorov** (63% v roku 2018). Niektoré radničné noviny sú primátormi naďalej zneužívané **na priame útoky voči ich kritikom**. **Takmer v každom desiatom vydaní (8%)** sme zaznamenali vyjadrenia poškozujúce oponentov bez možnosti reakcie (v roku 2018 to bolo ešte 15%).

Priemerné mestské noviny tak aj naďalej **prezentujú takmer výlučne pohľad radnice**, pričom si všímajú iba jej úspechy. Šéfovia radníc ich väčšinou nezneužívajú okato, zriedka sa, napríklad, objaví ich fotka na titulnej strane. Vo veľkej miere však v novinách názorovo dominujú, iné názory či ojedinelá kritika sa vyskytuje iba okrajovo. Akú zbraň môže takéto periodikum predstavovať v nadchádzajúcich komunálnych voľbách naznačuje fakt, že **až 85-percent veľkých samospráv distribuuje mestské noviny bezplatne v tisícových nákladoch priamo do schránok** obyvateľov. Pre značnú časť z nich pritom predstavujú primárny zdroj informácií o dianí v samospráve.

V roku 2020 deklarovalo 84 hodnotených samospráv náklady na svoje printy vo výške minimálne **2,3 milióna eur**. V tejto sume nie sú často zarátané nepriame náklady, ako sú napríklad mzdy úradníkov tvoriacich ich obsah. Vo volebnom roku možno očakávať ďalšie zvyšovanie týchto výdavkov. **Najdrahšie noviny vydáva hlavné mesto**, ktoré na ne v roku 2020 vyhradilo 112-tisíc eur. Rok pred voľbami Bratislava zdvihla náklad novín z 36.500 až na 192-tisíc kusov, s čím pravdepodobne porastú aj náklady.

Prostriedky vynaložené na radničné noviny tak môžu uradujúcim primátorom priniesť výhodu v kampani. Ostatní kandidáti môžu na kampaň vynaložiť iba zákonom stanovený limit, čo je v prípade uchádzačov o post primátora Bratislavy najviac 250-tisíc eur. **Ešte vo výraznejšej výhode oproti vyzývateľom** môže byť napríklad primátor Senca, kde radnica v roku 2020 vynaložila na mestské noviny 96-tisíc eur. V takýchto veľkých mestách môžu kandidáti minúť na oficiálnu kampaň najviac 50-tisíc eur.

Jednoduchšie ovládnutie mestských novín umožňuje šéfom radníc aj postoj verejnosti, keďže väčšina obyvateľov riziko ich zneužitia nevníma. Podľa [prieskumu](#), ktorý pre TIS uskutočnila agentúra Focus v júni 2021, až 80-percent ľudí považuje informovanie periodík vydávaných samosprávou za úplne alebo prevažne objektívne. **Manipulácie v nich naopak vníma iba necelých 14 percent**. Za takýmito výsledkom môže byť aj nízka miera kritickosti obyvateľov k obsahu radničných novín, ktoré viacerými atribútmi naplňajú kritériá verejnoprávných médií a mali by pre ne platiť obdobné novinárske štandardy.

V aktuálnom hodnotení sa TIS zamerala na vydania novín z druhého polroka 2021. Pokušenie zneužiť radničné printy môže v nastávajúcich mesiacoch **pred jesennými komunálnymi voľbami** ešte narastať. Aj vďaka projektu Hlásne trúby môžu byť takéto pokusy občanmi ľahšie rozpoznané a pre lokálnych politikov ťažšie obhájiteľné. Viac podrobností o projekte a samotnom hodnotení nájdete na webe <https://hlasnetrubu.transparency.sk/>.

Ľuboš Kostelanský, analytik TIS, lubos.kostelansky@transparency.sk (+421) 905 613 779

Michal Piško, riaditeľ TIS, pisko@transparency.sk

Kingdom of the Netherlands

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

„Projekt 'Aktívnym občianstvom ku kvalitnejšej samospráve (With Active Citizenship for a Better Selfgovernment)' je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou“.

HLÁSNE TRÚBY 2021**Hodnotenie užitočnosti, objektívnosti a verejnoprávneho charakteru mestských novín**

Poradie/Radničné noviny	Samospráva	BENEFIT 2021	Zmena hodnotenia 2021 / 2018	Zmena poradia 2021 / 2018
1.Košice v skratke	Košice	76,93%	N/A	N/A
2.Radničné noviny mesta Banská B.	Banská Bystrica	75,02%	+20,68%	+33
3.Prešovský magazín	Prešov	70,89%	+4,53%	-1
4.Naša Petržalka	Bratislava-Petržalka	65,03%	+14,33%	+43
5.Život v Hlohovci	Hlohovec	64,60%	+4,00%	+5
6.in.ba	Bratislava	62,63%	+8,09%	+26
7.Ružinovské Echo	Bratislava-Ružinov	62,19%	-11,56%	-6
8.Hlas Nového Mesta	Bratislava-Nové Mesto	61,33%	-2,96%	-5
9.Martinské noviny	Martin	60,98%	N/A	N/A
10.Pezinčan	Pezinok	60,95%	+28,60%	+71
11.Radničné noviny Nitra	Nitra	60,74%	+19,58%	+56
12.Ťahanovské noviny	Košice-sídl. Ťahanovce	60,64%	+4,39%	+7
13.Karoveské noviny	Bratislava-Karlova Ves	60,55%	+2,57	+1
14.Ľubovnianske noviny	Stará Ľubovňa	60,37%	+9,54%	+32
15.Castrum Novum	Nové Zámky	59,50%	+13,31%	+39
16.Šamorín a okolie	Šamorín	59,28%	+24,23%	+61
17.Dubnické noviny	Dubnica nad Váhom	59,01%	+18,92%	+54
18.Naše Vráble	Vráble	58,84%	+5,87%	+22
19.Novinky z levicekej radnice	Levice	58,80%	+2,06%	-2
20.F- kuriér	Košice-Darg. hrdinov	58,68%	+7,41%	+25
21.Novinky z radnice	Trnava	58,20%	-1,88%	-9
22.KVaPka	Košice-Sídlisko KVP	57,72%	+12,06%	+34
23.Spravodajca mesta Sabinov	Sabinov	57,39%	+9,49%	+28
24.Terasa	Košice-Západ	57,27%	+12,67%	+36
25.Handlovský hlas	Handlová	56,85%	+1,76%	+2
26.Sereďské novinky	Sereď	56,64%	+1,85%	+4
27.Radničné noviny mesta Žilina	Žilina	56,12%	+11,36%	+31
28.Senčan	Senec	56,10%	+3,63%	+14
29.Staroturiansky spravodajca	Stará Turá	55,73%	-4,62%	-18
30.Stupavské noviny	Stupava	55,60%	-7,02%	-25
31.Vrakunské noviny	Bratislava-Vrakuňa	55,41%	+0,99%	+3
32.Kubín	Dolný Kubín	55,01%	+3,61%	+12
33.Radničné zvesti	Topoľčany	54,22%	-3,63%	-18
34.Mesačník Poprad	Poprad	54,15%	-1,39%	-9
35.INFO TRENČÍN	Trenčín	54,02%	-1,94%	-14
36.Dúbravské noviny	Bratislava-Dúbravka	53,90%	-1,90%	-13
37.Rožňavské noviny	Rožňava	53,31%	N/A	N/A
38.Radnica informuje	Piešťany	53,25%	-9,10%	-31
39.Vranovský hlásnik	Vranov nad Topľou	53,21%	-1,07%	-3
40.Južan	Košice-Juh	53,20%	+0,09%	-2
41.Brezňan	Brezno	53,19%	-8,74%	-33
42.LIMKA	Levoča	52,82%	-2,81%	-18
43.Malacký hlas	Malacky	52,77%	-10,07%	-39
44.Staromestské noviny	Bratislava-Staré Mesto	52,56%	-2,44%	-16
45.Staromestské listy	Košice-Staré Mesto	52,26%	+17,90%	+33
46.Novomestský spravodajca	Nové Mesto nad Váhom	51,86%	+11,24%	+23
47.Modranské zvesti	Modra	51,62%	-5,60%	-31
48.Naša Senica	Senica	51,29%	+11,89%	+24

49.Michalovčan	Michalovce	51,02%	+3,07%	+1
50.Mestské noviny Žiar nad Hronom	Žiar nad Hronom	50,96%	-2,67%	-13
51.Párkány és Vidéke – Štúrovo a ok.	Štúrovo	50,77%	+7,11%	13
52.Krompašský spravodajca	Krompachy	50,65%	-6,06%	-34
53.Dunaszerdahelyi hírnok - Dunajskostredský hlásnik	Dunajská Streda	50,45%	+14,57	+23
54.Jazerčan	Košice-Nad jazerom	50,25%	+12,16%	+20
55.Račiansky výber	Bratislava-Rača	50,24%	-12,25%	-49
56.Mikuláš	Liptovský Mikuláš	50,04%	-4,46%	-23
57.Biskupické noviny	Bratislava-Pod. Biskupice	49,91%	+5,92%	+6
58.Revúcke listy	Revúca	49,61%	+4,68%	-1
59.Mestské noviny	Lučenec	49,46%	-5,71%	-33
60.Ičko	Spišská Nová Ves	49,18%	+8,57%	+10
61.Sečovčan	Sečovce	48,21%	+0,34%	-9
62.Tekovské noviny	Zlaté Moravce	47,66%	-8,20%	-40
63.Devex	Bratislava-Devínsk.N.Ves	47,50%	N/A	N/A
64.Radničný spravodaj	Ružomberok	47,44%	N/A	N/A
65.Zvolenské noviny	Zvolen	47,36%	-14,16%	-56
66.Fiľakovské zvesti	Fiľakovo	46,35%	+5,68%	+2
67.Mestský Infolist	Trebišov	46,01%	16,82%	+17
68.Považskobystrické novinky	Považská Bystrica	45,47%	+0,72%	-9
69.Detvianske noviny	Detva	44,48%	-7,52%	-26
70.Komárňanské listy	Komárno	43,27%	-0,79%	-8
71.Noviny Kežmarok	Kežmarok	43,19%	-9,82%	-32
72.Púchovské noviny	Púchov	43,05%	+4,48%	+1
73.Novodubnické zvesti	Nová Dubnica	42,86%	-3,03%	-18
74.Tempo	Partizánske	42,17%	-7,68%	-26
75.Holíčan	Holíč	41,27%	+4,58%	+0
76.Štiavnické noviny	Banská Štiavnica	40,79%	-5,53%	-23
77.Ružomberský hlas	Ružomberok	39,74%	-16,30%	-57
78.Smižiansky hlásnik	Smižany	39,60%	-10,06%	-29
79.Bánovské noviny	Bánovce nad Bebravou	35,57%	-23,98%	-66
80.Skalický Press	Skalica	34,97%	-7,51%	-15
81.Zvesti Kysuckého Nového Mesta	Kysucké Nové Mesto	33,61%	-21,26%	-52
82.Tvrdošín	Tvrdošín	32,46%	-1,26%	-2
83.Humenské noviny	Humenné	32,41%	-1,95%	-4
84.Gemerské zvesti	Rimavská Sobota	31,78%	+9,12%	+1

Zdroj: Transparency International Slovensko